

## Marzec 2016 w Komisji Historycznej TPW

*Nie planowaliśmy w marcu tradycyjnego, piątkowego spotkania Komisji Historycznej w lokalu ZG TPW, ponieważ i tak oferta ważnych spotkań atrakcyjnych (a nawet obowiązkowych!) dla członków Komisji Historycznej była bogata.*

### **25 rocznica śmierci prof. Stanisława Lorentza (28 IV 1899 – 15 III 1991) założyciela i Prezesa TPW przez blisko 30 lat.**

W sobotę 12 marca 2016 o godz. 11:00 spotkaliśmy się na Cmentarzu Ewangelickim. Inicjatorką uczczenia przez TPW pamięci prof. Stanisław Lorentza w 25 rocznicę śmierci była Prezes TPW **Beata Michalec**; w spotkaniu wzięli udział oczywiście członkowie Zarządu TPW i liczni członkowie naszego Towarzystwa, była także delegacja Towarzystwa Przyjaciół Zamku Królewskiego i młodzież szkolna. Członkowie Komisji Historycznej - wraz z licznymi chętnymi - odwiedzili też grób Witolda Strausa (18 II 1932 – 13 I 2011), warsawianisty, zasłużonego dla ochrony zabytków Warszawy, długoletniego prezesa Społecznego Komitetu Opieki nad Zabytkami Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego, wiceprzewodniczącego Komisji Historycznej TPW przez kilkanaście lat; zapalili tam znicz i złożyli kwiaty.



*Grób Stanisława Lorentza*

*Zdjęcie zaczerpnięte ze strony: <http://mojecmentarze.blogspot.com/2012/09/stanisaw-lorentz.html>*

## Pierwsza wojna w Warszawie 1914-1918

To był tytuł audiowizualnego wykładu naszego Kolegi Tadeusza Wł. Świątka w środę 9 marca 2016 o godz. 17 w siedzibie Biblioteki im. Z. Rumla przy ul. Meissnera 5 (Dz. Praga-Południe), na który członkowie Komisji Historycznej byli zaproszeni.

**BIBLIOTEKA PUBLICZNA**  
im. Zygmunta Jana Rumla  
w DZIELNICY PRAGA-POŁUDNIE  
M.ST. WARSZAWY  
CZESZAMY PRZED TUBĄ !!

*Politeka*  
1916-2016  
GROCHÓW - SASKA KĘPA - GOŁCZAK

**Biblioteka Publiczna im. Z.J. Rumla**  
w Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy  
Czytelnia Naukowa nr V

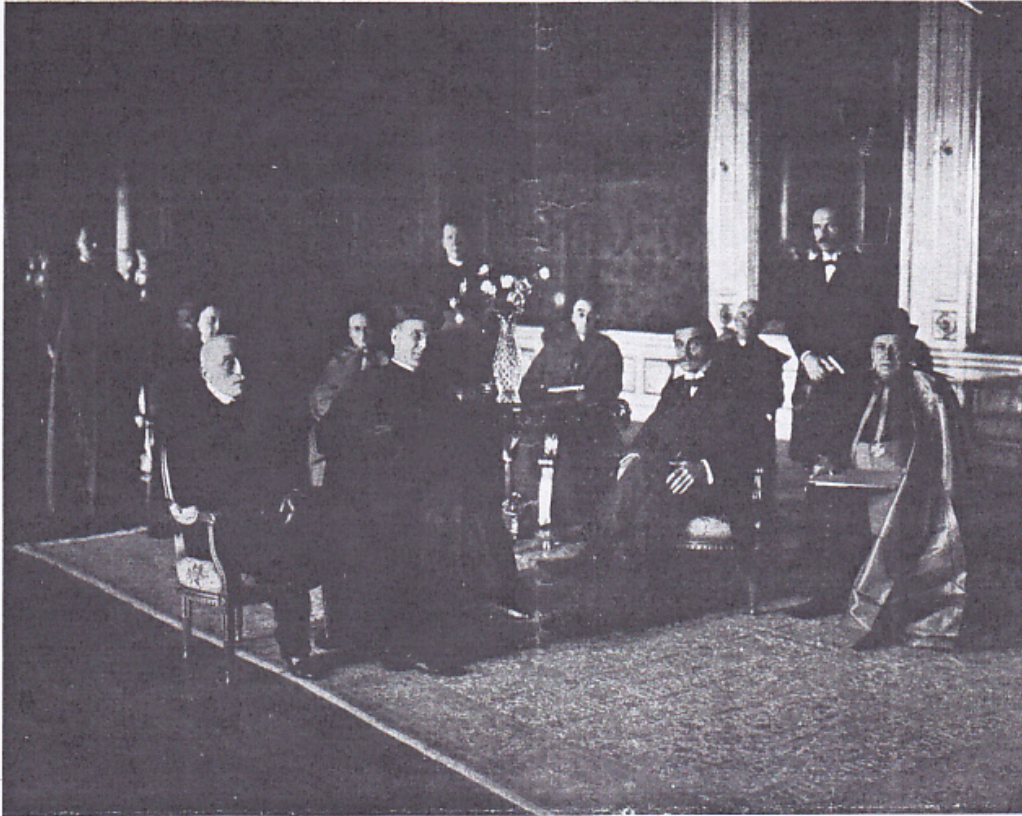
# **I Wojna Światowa w Warszawie 1915-1918**

cykl spotkanie historycznych z varsavianistą  
**Tadeuszem Władysławem  
Świątkiem**

**9 marca 2016 r.**  
**godz. 17:30**  
**Biblioteka, ul. Meissnera 5**

Uczestnicy spotkania otrzymali też od Tadeusza Świątka cenną dokumentację fotograficzną z tamtej epoki, którą tu prezentujemy. Bliższa znajomość wydarzeń I wojny światowej w Warszawie pozwalała lepiej zrozumieć to najważniejsze dla Warszawy wydarzenie, jakim było przed stu laty powiększenie jej terytorium, a temu tematowi poświęcić mieliśmy kolejne nasze spotkania.





W sali rycerskiej na Zamku. Członkowie Rady Regencyjnej przed wejściem do sali Kolumnowej. Od lewej ku prawej siedzą: J. Ostrowski, J. Eksc. ks. arcybiskup A. Kakowski, Z. ks. Lubomirski i ks. prałat Z. Chelmiecki, sekretarz R. R. W głębi siedzą: J. Eksc. ks. biskup Ruszkiewicz, J. Eksc. ks. biskup Zdzitowiecki, J. Eksc. ks. biskup Ryx i ks. regens Gall.

## INTROMISYA RADY REGENCYJNEJ.

Jakikolwiek będzie dalszy bieg rozwoju sprawy polskiej w szerokich ramach stosunków międzynarodowych—dzień 27-go października r. b. pozostanie na zawsze w historii jednym z najznamienitszych etapów na drodze naszej do wolności i niepodległości.

W dniu tym powołana do istnienia na mocy aktu z d. 12-go września r. b. Rada Regencyjna Królestwa Polskiego została wprowadzona na swój wysoki urząd, zaprzysięgając „Bogu Wszchemogącemu, w Trójcy Św. Jedynemu i narodowi polskiemu”, iż sprawować będzie rządy „dla dobra powszechnego, ugruntowania potęgi, niepodległości, sławy, wolności i szczęścia Ojczyzny polskiej, dla zachowania spokoju i zgody między obywatelami kraju”.

Uroczystość intromisyi odbyła się na Zamku Królewskim o godz. 10-ej rano. W sali Kolumnowej, do której wejścia strzeże napis: „pro lege, fide et rege”, zgromadzili się przedstawiciele władz okupacyjnych niemieckich i austriacko-węgierskich po prawej stronie, po lewej zaś członkowie komisji przejściowej b. Tymczasowej Rady Stanu, konsulowie państw neutralnych, członkowie Komitetu uroczystości wprowadzenia, przedstawiciele prasy i szerepła ilość osób zaproszonych.

Pośrodku sali, w otoczeniu zielonych palm, wzniesione były dwa, pokryte dywanami, podya.

Punktualnie o godz. 10 m. 30 weszli na salę przy dźwiękach fanfary jednocześnie: J. Eksc. generałowie-gubernatorowie von Beseler i hr. Szepetycki z jednej strony, arcybiskup ks. dr. A. Kakowski, J. Ostrowski i Z. ks. Lubomirski—z drugiej.

Po odczytaniu orędzi Monarchów sprzymierzonych generał-gubernatorowie i Régenci opuścili salę kolumnową, aby udać się do katedry Ś-go Jana. Tam członkowie Rady Regencyjnej zajęli miejsca na podium pod baldachimem po prawej stronie ołtarza głównego. Mszę Św. celebrował J. Eksc. ks. biskup Zdzitowiecki. On też w chwili przeznaczonej na to przez ceremoniał kościelny wezwał Dostojnych Regentów do złożenia przysięgi.

Był to najuroczystszy i do głębi przejmujący moment. Wśród ciszy, przepojonej sączącym się przez barwne witraże światłem, padaly donośnie wypowiediane wyrazy, wdrążając się głęboko w pamięć obecnych. Powtarzali je Régenci w powadze i skupieniu, poczem wszyscy trzej ucalowali Ewangelię Św. Gdy akt ten się zakończył, zabrał głos ks. biskup Zdzitowiecki.

Po przemówieniu jego zaintonowany od ołtarza hymn *Te Deum* odśpiewał zebrany w katedrze kler, a gdy pieśń ucichła, wszedł na ambonę generalny Sekretarz R. R., ks. prałat Z. Chelmiecki, i donośnym głosem odczytał orędzie Rady do narodu.

Po skończonym nabożeństwie nastąpił powrót na Zamek, gdzie w sali Kolumnowej odbyło się zakończenie uroczystości. Przedewszystkiem powitał Radę Regencyjną b. wice-marszałek b. T. R. S., dyrektor Pomorski-Mikulowski. Z kolei zwró-

cił się do Regentów ze słowami powinnego holdu i doręczył im chleb i sól w imieniu miasta wiceprezydent inż. Piotr Drzewiecki.

Na przemówienia te odpowiedzieli Zdzisław ks. Lubomirski, J. Eksc. ks. arcybiskup A. Kakowski i J. Ostrowski.

Po nich zabrał głos imieniem Galicji poseł Zieleniewski, delegat Koła polskiego, który życzył Regentom, aby dłoń ich „zapewniły Polsce wśród narodów godne jej historycznej przeszłości stanowisko”. „Niech żyje taka Polska!” zakończył. Okrzyk ten podchwycili obecni.

Ostatni wreszcie wznosił okrzyk na cześć Legionów i przyszłego wojska polskiego Zdzisław ks. Lubomirski.

Następnie przy dźwiękach poloneza rozpoczęła się krótka *cerele*, podczas którego Dostojni członkowie R. R. odbierali życzenia od zgromadzonych i rozmawiali z przedstawicielami wybitniejszych instytucji. Podczas *cerele*'u wystąpił jeszcze z krótkim przemówieniem włościanin Sądak, zapewniając, iż „włościactwo spełni zawsze obowiązki, jakie nań Rada włoży”.

Na tem zakończyła się uroczystość. Członkowie Rady Regencyjnej opuścili Zamek i odjechali w otoczeniu oddziału ułanów polskich.

Wieczorem w tych samych salach Zamku odbył się bankiet, wydany dla Rady Regencyjnej przez J. Eksc. generał-gubernatora von Beselera.

□□

Po 123 letniej niewoli - opuszczają nas Rosjanie z 4 na 5 sierpnia 1915



Wymarsz żołnierzy na Pradze

Wkraczają pierwsze oddziały armii cesarskich Niemiec do Warszawy



Ranek 5 sierpnia 1915

W informacji przesłanej przez przewodniczącą Komisji członkom znalazły się też zapowiedzi innych ważnych spotkań, które mogły zainteresować członków Komisji. Oto one:

### **Rola Ignacego Paderewskiego i Henryka Sienkiewicza w dziejach Polski**

Na ten temat organizowała spotkanie Komisja Biografistyki TMH kierowana przez prof. **M. M. Drozdowskiego** - (w poniedziałek 14 marca o godz. 17.00 w Sali Lelwelska w Instytucie Historycznym PAN, Rynek Starego Miasta). Dyskusja panelowa połączona była z pokazem filmu o działalności Paderewskiego. Spotkanie zorganizowane zostało z okazji Roku Sienkiewicza.

### **Po Mokotowie śladami rodu Szustrów**

W sobotę 19 marca 2016 od godz. 15-tej Tadeusz Wł. Świątek prowadził spacer rozpoczęty przy Pałacyku Szustra poświęcony historii rodu Szustrów. Warto było znaleźć czas na to spotkanie z Mokotowianinem z dziada pradiada i najwybitniejszym znawcą historii Mokotowa!



*Pałacyk Szustra. Fot. Halina Niemiec*

Dodajmy na zakończenie, że 27 i 28 marca wypadały Święta Wielkanocne - tak więc nikt nie zmarnował brak specjalnego spotkania Komisji Historycznej w tym pełnym innych ważnych wydarzeń miesiącu! W komunikacie przesłanym członkom Komisji zapowiedzieliśmy też tematy kolejnych naszych spotkań – z okazji stulecia znacznego powiększenia terytorium Warszawy — referat **Jana Bergera** o prawobrzeżnej Warszawie, a o Mokotowie – relację **Tadeusza Świątka**. Gości z poza Komisji tym razem nie zamierzaliśmy zapraszać, ponieważ wśród nas są najlepsi znawcy tych tematów, autorzy licznych, pionierskich publikacji.

(Informacja BPS, opracowanie graficzne HN)